

Гриценко Вікторія

ГЛОБАЛІЗАЦІЯ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ

Сьогодні, в епоху науково-технічного прогресу, питання глобалізації постає дуже гостро. Багато, хто цікавиться цим феноменом, але говорячи про глобалізацію, не всі мають на увазі одне і те саме. Визначення терміна завжди буде дещо різним: залежно від того, сформульовано воно політиком, діловим журналістом, політологом чи навіть «пересічним споживачем». Однак, усі ці визначення однакові в одному пункті: термін «глобалізація» описує зростаючу взаємозалежність різних сфер по всьому світу. «Глибинна сутність процесу глобалізації ... полягає в тому, що... людство дедалі більше усвідомлює себе інтегральним, єдиним у своїй внутрішній різноманітності суб'єктом всесвітньої суспільно-історичної творчості» [4, С. 15] .

Словник української мови у 20-ти томах так визначає цей термін: «Глобалізація – процес всесвітньої економічної, політичної і культурної інтеграції та уніфікації» [6]. Словник іншомовних соціокультурних термінів визначає глобалізацію як «надання чому-небудь загального характеру, який стосується всієї земної кулі, до всього людства, всесвітній» [5].

Не може бути точного і чіткого визначення глобалізації, як не існує певного часового походження. Торгівля з сусідніми народами, мабуть, була початком глобалізації в первісні епохи – і вона все ще має безперечний вплив на наше повсякденне життя та наше мислення сьогодні.

Глобалізація – суперечливий процес, який може бути чинником чогось позитивного, конструктивно-творчої спрямованості, і водночас – руйнівним чинником, засобом пригнічення, тиску [7].

Завдяки глобалізації економічні та політичні відносини як між окремими державами, так і між людьми стають дедалі інтенсивнішими. Обмін відбувається не лише у сфері політики та економіки, але також у галузі технології та науки, культури та суспільства, що вітається прихильниками глобалізації. З іншого боку, противники глобалізації впевнені, що процес глобалізації неминуче збільшує соціальну нерівність у всьому світі та приносить із собою більше недоліків, ніж переваг. Невелика заробітна плата в країнах, що розвиваються, негативні наслідки для навколишнього середовища та статусу глобальних корпорацій – лише кілька пунктів критики.

По суті, міжнародна співпраця та торгівля посилюються глобалізацією. До плюсів можна віднести широкий асортимент товарів, оскільки без імпорту нам бракувало б багатьох продуктів, які ми сприймаємо як належне, таких як банани та кава. Нові технології також швидше поширюються по всьому світу. Одним із прикладів цього є смартфони, які швидко зарекомендували себе у всьому світі. Подальшими перевагами є низькі ціни завдяки виробництву в країнах з низькою зарплатою та створення нових робочих місць у всіх галузях. Наднаціональні організації формулюють правила, щоб забезпечити всі ці переваги та підтримувати стабільне економічне зростання.

Міжнародна торгівля товарами зросла майже в чотири рази більше, ніж виробництво товарів після

Другої світової війни. В індустріальних країнах високотехнологічні компанії виробляють товари, для яких відповідний внутрішній ринок не може або не повинен бути достатнім для споживачів. Як результат – іноземні ринки доводиться шукати, знаходити та розвивати. З іншого боку, існує низка країн, що розвиваються, які в значній мірі виключені з глобалізації через брак технологій та ресурсів. Країни, що розвиваються, можуть брати участь у глобалізації лише як покупці певних споживчих товарів, що виробляються в промислово розвинутих країнах. З 2009 року з'ясувалось багато про вплив та зв'язок між фінансовим та банківським секторами та світовою економікою. Сам факт того, що за допомогою невеликих електронних пристроїв та Інтернету можна перемістити мільйони з одного континенту на інший за дуже короткий час, виводить світову торгівлю на новий рівень [2].

Загалом, цю глобальну взаємозалежність можна найяскравіше побачити в галузі телекомунікацій: майже кожна людина має можливість легко спілкуватися з друзями, родиною та діловими партнерами в усіх куточках світу.

Через згадану глобальну взаємозалежність у багатьох сферах повсякденного життя за ці роки виникло багато нових, особливо міжнародних, проблем. Вони не можуть бути вирішені окремими державами, але потребують міжнародного взаєморозуміння та співпраці. Наріжними каменями та перетинами глобалізованої політики можуть бути екологічні проблеми, наприклад, що стосуються озонової діри, або глобальні проблеми безпеки, такі як боротьба з тероризмом або проблеми піратства.

Переплетення особливостей різних культур, обмін знаннями та мовою, збільшення економічного обміну на «світовому ринку», а також спільні цілі держав можна назвати характеристиками глобалізації. Ці цілі, часто викладені в угодах та договорах, можуть охоплювати різні питання, наприклад, спосіб, яким відповідні держави мають справу з природою та довкіллям.

Аргументами та перевагами глобалізації, які прихильники люблять використовувати, є всесвітня мережа засобів масової інформації та зниження цін, наприклад, на телевізори, від яких кінцевий споживач може особливо виграти. Зі зниженням рівня цін, пов'язаного не тільки з електротоварами, збільшується і асортимент товарів. У глобалізованому світі компанії можуть пропонувати свої продукти та послуги де завгодно.

Ще однією перевагою глобалізації є можливість різних країн брати участь у світовій торгівлі. Створення нових робочих місць у країнах, що розвиваються, компаніями, що знаходяться на глобальному рівні, також є перевагою глобалізації. Те саме стосується прискорення інноваційних та дослідницьких сил, а також спрощення накопичення капіталу для компаній на світовому ринку. Як перевага часто згадується можливість, здавалося б, необмеженої мобільності.

З іншого боку, противники глобалізації стверджують, що просування глобалізації дедалі більше витіснятиме малі та середні компанії з транснаціональних корпорацій і що тиск на ціни призведе вітчизняні компанії до банкрутства. Іншим недоліком є відсутність уваги до місцевого населення. Як уже зазначалося, робочі місця також створюються, але

часто в негідних умовах. Умови праці в недорогих країнах-виробниках, скорочення робочих місць у заможних індустріальних країнах та зростаюча залежність бідніших країн від індустріальних країн, а також загальний несправедливий розподіл багатства вважаються недоліками глобалізації. Міжнародний та постійно зростаючий рух товарів також шкодить навколишньому середовищу [3].

Класичні теми ринкової економіки, такі як співвідношення попиту та пропозиції, також руйнуються: пропозиція товарів та продовольства виглядає майже безмежною, тоді як відповідний попит, звичайно, обмежений – результат надмірного виробництва. Особливо недавно одним із головних аргументів, висунутих противниками глобалізації, часто є міжнародна ланцюгова реакція, яка може виникнути в наш час, як тільки якась країна опиниться в економічній та фінансовій кризі.

Отже, поруч із піднесенням економіки, створенням робочих місць та іншими досягненнями світової спільноти процес глобалізації загострює інші проблеми, створює нові суперечності. «Адже коли світ став глобальним, глобальними стали і його проблеми» [7, с.5].

Підвищена прозорість, солідарність та згуртованість з іншими країнами, а також залежність та експлуатація, безумовно, є наслідками глобалізації. Піднесення економіки та зростання на одному боці кордону можуть швидко призвести до злиднів на іншому.

Звичайно, це далеко не всі переваги та недоліки глобалізації. Однак, вони є достатніми, щоб показати розміри та наслідки глобалізації та сформувані власну думку. Безперечно, що глобалізація має серйозні

недоліки і, тим не менш, рухається вперед із дедалі більшою енергією.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Арсеєнко А. Глобалізація чи поляризація: що чекає світ? // Урядовий кур'єр. – №75, С. 5
2. Матвійчук Н.П. Глобалізаційний процес та його вплив на економіку України. Східна Європа: економіка, бізнес, управління, 2016, № 6. С. 70-75.
3. Пітулей В. Глобалізація як визначальний феномен сучасності / В. Пітулей // Вісник Прикарпатського університету. Філософські і психологічні науки. – 2014. – Вип. 18. – С. 104-109.
4. Семенюк Е. Глобалізація: філософський аналіз поняття. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://vlp.com.ua/files/02_49.pdf
5. Словник іншомовних соціокультурних термінів. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://slovnyk.me/dict/social_terms/глобалізація
6. Словник української мови у 20 томах. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://slovnyk.me/dict/newsum/глобалізація>
7. Філософія глобальних проблем сучасності: Навч. посібн. для студ. вищих технічних навч. закладів/ [Кол. авторів; за наук. ред. Арістової А.В.; упорядн. словн. Волобуєва С. В.]. – К.: НТУ, 2016. – 184 с.